

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управлінська діяльність соціального педагога
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і галузь знань)

спеціальність 231 «Соціальна робота (Соціальна педагогіка)»
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація неформальна освіта
(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини
(назва інституту, факультету, відділення)

2017 – 2018 навчальний рік



КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов
« ____ » _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управлінська діяльність соціального педагога
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 23«Соціальна робота»
(шифр і галузь знань)

спеціальність 231 «Соціальна робота (Соціальна педагогіка)»
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація неформальна освіта
(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини
(назва інституту, факультету, відділення)

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма «Управлінська діяльність соціального педагога» для студентів за спеціальністю «Соціальна робота (Соціальна педагогіка)»

Розробники:

Спіріна Т. П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи (*Модуль 1. Управлінські аспекти посередництва у соціально-педагогічній роботі*)

Лях Т. Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи (*Модуль 2. Моніторинг і оцінка соціальних проектів і програм*)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Протокол від «30» серпня 2017 року № 8.

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

_____ (Т. Г. Веретенко)

Розподіл годин звірено з навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини _____ Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	
II. Тематичний план навчальної дисципліни	
III. Програма курсу «Управлінська діяльність соціального педагога»	
Модуль 1. Управлінські аспекти посередництва у соціально-педагогічній роботі	
Модуль 2. Моніторинг і оцінка соціальних проєктів і програм	
IV. Система поточного та підсумкового контролю	
V. Методи навчання	
VI. Методичне забезпечення курсу	
VII. Питання до екзамену	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення навчальної дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «магістр» спеціальності: 231 «Соціальна робота (Соціальна педагогіка)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст, форми та технології соціально-педагогічної діяльності в Україні. Вивчення соціальних явищ і процесів здійснюються у всьому світі, тільки за допомогою досліджень і створення системи належного управління, можливо, забезпечити задоволення соціальних потреб суспільства. Саме чітка стратегія управління соціальною сферою та соціальними процесами забезпечує вирішення економічних і соціальних завдань розвитку суспільства.

Програма навчальної дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога» складається з таких модулів:

- *Модуль 1. Управлінські аспекти посередництва у соціально-педагогічній роботі*
- *Модуль 2. Моніторинг і оцінка соціальних проектів і програм*

Метою викладання навчальної дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога» є: на основі порівняльно-педагогічного аналізу розкрити дидактичні засади і технології посередництва у соціально-педагогічній діяльності, підготувати студентів до впровадження змін у сучасну практику соціально-педагогічної роботи; розвивати нові ідеї, а також аналізувати реальні нововведення та проблеми їхнього впровадження; підвищити рівень теоретичних знань і практичних навичок в галузі управління в соціальній сфері на різних рівнях влади, умінь приймати управлінські рішення з приводу об'єктів соціальної сфери.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога» є:

- ознайомити із основними підходами до проведення моніторингу та оцінювання
- отримати знання про планування моніторингу та оцінювання, збір необхідних даних, стратегії аналізу даних та представлення результатів
- дати можливість студентам познайомитися з основними етичними вимогами до проведення моніторингу та оцінювання
- набути практичних навичок, необхідних для здійснення моніторингу та оцінювання
- ознайомити з можливостями застосування набутих знань у своїй власній професійній практиці

Після вивчення курсу студенти повинні

знати: визначення соціальних програм та проектів, їх особливості; базові підходи та принципи моніторингу та оцінки; основні компоненти ефективної системи моніторингу та оцінки; дизайни та методи моніторингу; дизайни та методи оцінки; методи збору даних; підходи до оцінки програм та проектів; етичні принципи, стандарти та керівництва проведення моніторингу та оцінки; особливості професійної діяльності в сфері моніторингу та оцінювання.

вміти: розробляти систему моніторингу та оцінювання для окремих проектів та програм в соціальній сфері; залучати зацікавлені сторони та фасилітувати діяльність з моніторингу та оцінювання; розрізняти функції моніторингу та оцінки; планувати діяльність з моніторингу та оцінювання; розробляти індикатори та коротко і довготривалі цільові значення до них; вміти оцінювати проекти та програми; аналізувати та інтерпретувати отримані дані; готувати звіти та представляти результати; керуватися етичними принципами, визнаними в професійній спільноті.

Компетенції студентів:

Професійно-базові: деонтологічна (Здатність дотримуватися етичних стандартів у соціально-педагогічній діяльності; здатність визначати шляхи вирішення моральних проблем та приймати адекватне професійне рішення в етичних питаннях. Здатність постійно працювати

над власними цінностями, поглядами); викладацька (Здатність до викладацької діяльності в освітніх закладах з використанням науково-обґрунтованих соціально-педагогічних технологій. Уміння проектувати та реалізовувати в практиці викладання нового навчального змісту, технологій та конкретних методик відповідно вимог сучасності. Здатність до оцінки якості викладання з позицій сучасних критеріїв); *викладацька* (Здатність до викладацької діяльності в освітніх закладах з використанням науково-обґрунтованих соціально-педагогічних технологій. Уміння проектувати та реалізовувати в практиці викладання нового навчального змісту, технологій та конкретних методик відповідно вимог сучасності); *організаційна* (Здатність комплексно використовувати знання в області теорії і практики управління у сфері соціально-педагогічної діяльності. Здатність прогнозувати результати прийнятих організаційно-управлінських рішень і готовність брати відповідальність за їх наслідки. Здатність використовувати ресурси держави, бізнесу та громадських організацій для вирішення проблем соціального благополуччя на основі принципів і технологій реалізації сучасного соціального партнерства. Здатність здійснювати моніторинг та оцінку ефективності соціально-педагогічних проектів та програм; виокремлювати нові напрямки або зразки у роботі; здатність вимірювати досягнення у виконанні поставлених завдань і формулюванні/перегляді цілей; добирати відповідний інструментарій (інтерв'ю, спостереження, анкети, фокус-групи), уміти ними користуватися); *технологічна* (Здатність використовувати доцільні технології, форми та методи роботи у професійній діяльності. Володіння знаннями щодо характеристики та класифікацій інноваційних технологій, форм та методів, які використовуються у професійній діяльності. Уміння розробляти та адаптувати відповідно до мети, особливостей об'єктів соціально-педагогічної діяльності і реальної ситуації технології, методи та прийоми реалізації завдань соціально-педагогічної діяльності. Здатність до розробки нових методологічних і методичних підходів з урахуванням цілей і завдань соціально-педагогічної діяльності з різними її об'єктами. Здатність добирати найбільш ефективні форми та методи роботи, забезпечувати їх варіативність, структурність, послідовність та інтеграцію. Уміння визначати переваги, можливості окремих технологій стосовно завдань соціально-педагогічної діяльності з дітьми, учнівською молоддю та їхніми сім'ями); *управлінська* (Здатність чітко ставити завдання, формулювати ідею, давати можливість іншим виконувати, розвивати. Здатність брати на себе відповідальність за свої дії та колектив, формувати готовність до змін та їх введення. Здатність до творчості, проактивності та стратегічного мислення. Здатність передбачати найменші ознаки змін, тенденцій, які зароджуються, швидко реагувати на зміни. Здатність постійно рухатися вперед, надихати інших на виконання завдань, приймати рішення у складних ситуаціях, домагатися поставлених завдань); *самоосвітня* (Здатність до професійного самовдосконалення, оволодіння новими знаннями та методами професійної діяльності на основі використання сучасних інформаційних технологій. Готовність до ведення дистанційної освітньої та консультативної діяльності, використання комп'ютерних і мультимедійних технологій у викладацькій діяльності. Вміння планувати та реалізовувати програму професійного саморозвитку. Здатність усвідомлювати потребу у професійному саморозвитку; вдосконалювати наявні професійні уміння та навички відповідно до вимог професійного середовища та розвивати нові професійно-значущі якості; адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності);

професійно-спеціальні: *володіння знаннями про різні інститути соціального виховання у територіальній громаді* (Здатність до встановлення взаємозв'язку та спільної діяльності з громадськими, соціальними та державними структурами для вирішення професійних завдань. Володіння знаннями щодо стратегії та тактики налагодження зв'язків з представниками різних соціальних інституцій, ЗМІ та вміння їх застосовувати у професійній діяльності); *здатність до формування соціальної активності дітей та молоді* (Здатність підвищувати рівень спрямованості здібностей, знань, навичок, прагнень, концентрації вольових та творчих зусиль

дітей та молоді на реалізацію нагальних потреб, інтересів, цілей та ідеалів; розробляти педагогічну модель та визначати оптимальні умови формування соціальної активності дітей та молоді); *уміння здійснювати анімаційну діяльність* (Вміння моделювати різні види соціально-культурної діяльності та вирішувати принципово нові соціально-культурні завдання); *здатність забезпечувати інклюзивні процеси* (Здатність розробляти програму підтримки дітей з особливими освітніми потребами в шкільному середовищі; реалізовувати різні підходи до оцінювання досягнень у соціальному зростанні дітей з особливими освітніми потребами; встановлювати партнерські відносини між школою, сім'єю і громадою); *здатність до пошуку та впровадження інновацій у професійній діяльності* (Знання структури та динаміки розвитку інноваційних процесів, умов їх ефективності. Здатність вивчати та узагальнювати передовий досвід соціально-педагогічної діяльності; включатися в інноваційні процеси, бути їх ініціатором; забезпечувати ефективну взаємодію всіх учасників інноваційного процесу. Здатність проводити експертизу науково-дослідних робіт в соціально-педагогічній сфері); *здатність до проведення наукового соціально-педагогічного дослідження* (Здатність розробляти стратегію, структуру та процедуру здійснення науково-дослідної роботи, добирати оптимальні дослідницькі методики, здійснювати обробку та інтерпретацію (якісну та кількісну) отриманих результатів соціально-педагогічного дослідження); *здатність до професійної саморегуляції у процесі соціально-педагогічної діяльності* (Здатність самостійно діагностувати й диференціювати фази синдрому вигорання педагогічних працівників, соціальних педагогів, надавати індивідуальні консультації; володіти окремими техніками релаксації; самостійно застосовувати діагностичний інструментарій; природно долати стрес, самовідновлюватися);

програмні результати навчання: здатність продемонструвати знання щодо структури та динаміки розвитку інноваційних процесів, умов їх ефективності. Здатність вивчати та узагальнювати передовий досвід соціально-педагогічної діяльності; включатися в інноваційні процеси, бути їх ініціатором; здатність аналізувати, оцінювати власну професійну діяльність: правильність постановки мети і завдань, адекватність змісту соціально-педагогічного процесу поставленим завданням; володіння знаннями щодо стратегії та тактики налагодження зв'язків з представниками різних соціальних інституцій, ЗМІ та вміння їх застосовувати у професійній діяльності; Здатність до встановлення взаємозв'язку та спільної діяльності з громадськими, соціальними та державними структурами для вирішення професійних завдань; здатність комплексно використовувати знання в області теорії і практики управління у сфері соціально-педагогічної діяльності, здатність прогнозувати результати прийнятих організаційно-управлінських рішень і готовність брати відповідальність за їх наслідки; здатність планувати та реалізовувати програму професійного саморозвитку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 150 год., з них 14 год. – лекції, 10 год. – семінарські заняття, 16 год. – практичні заняття, самостійна робота – 70 год., семестровий контроль – 30 год., модульний контроль – 10 год.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога» завершується складанням *іспиту*.

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Практичних	Самостійна робота	Семестровий контроль	Підсумковий контроль
Модуль 1. Управлінські аспекти посередництва у соціально-педагогічній діяльності									
Змістовний модуль I. Теоретико-методологічні засади розвитку посередництва як сфери професійної діяльності									
1.1.1	Поняття, зміст та форми соціального посередництва.	22	6	2	4		9	5	2
	Разом:	22	6	2	4		9	5	2
Змістовний модуль II. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення посередництва									
1.1.2	Поняття посередництва в конфлікті	17	4	2	2		8	5	
1.1.3	Значення визначення професійних меж при здійсненні посередництва.	21	6	2	4		8	5	2
	Разом:	38	10	4	6		16	10	2
	Всього годин:	60	16	6	10		25	15	4
Модуль 2. Моніторинг і оцінка соціальних проектів і програм									
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи моніторингу та оцінки									
2.1.1	Соціальне проектування: місце моніторингу та оцінки в життєвому циклі проекту. Поняття й принципи моніторингу та оцінки	4	4	2	0	2	0	0	0
2.1.2	Компоненти моніторингу та оцінки	24	2	2	0	0	15	5	2
	Разом:	28	4	4	0	2	15	5	2
Змістовний модуль 2. Класифікаційні ознаки й види моніторингу та оцінки									
2.2.1	Підходи до класифікації моніторингу	2	2	2	0	0	0	0	0
2.2.2	Підходи до класифікації оцінки	24	2	2	0	0	15	5	2
	Разом:	26	4	4	0	0	15	5	2
Змістовний модуль 3 Практикум із моніторингу та оцінювання									
2.3.1	Визначення цілей і сфер охоплення системи моніторингу та оцінки	2	2	0	0	2	0	0	0
2.3.2	План збору та управління даними. Тріангуляція даних: аналіз та використання стратегічної інформації	2	2	0	0	2	0	0	0
2.3.3	Визначення інформаційних потреб та очікувань зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці	2	2	0	0	2	0	0	0
2.3.4	Складання плану управління даними	2	2	0	0	2	0	0	0
2.3.5	Складання плану аналізу даних	2	2	0	0	2	0	0	0
	ВСЬОГО:	90	24	8	0	16	45	15	6
	Разом за навчальною дисципліною:	150	40	14	10	16	70	30	10

III. ПРОГРАМА

Модуль 1 «Управлінські аспекти посередництва у соціально-педагогічній діяльності»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

«Теоретико-методологічні засади розвитку посередництва як сфери професійної діяльності»

Лекція 1. Поняття, зміст та форми соціального посередництва (2 год.).

Підходи до визначення поняття. Етапи посередницької діяльності. Специфічні вміння, навички, функції управлінця як посередника. Формування нового образу управлінця як посередника.

Основні поняття теми: посередництво, медіація, інноваційна діяльність, конфлікт.

Семінарське заняття 1. Посередництва як нова сфера професійної діяльності. (2 год.).

Семінарське заняття 2. Традиційні та інноваційні методи розв'язання конфліктних ситуацій у соціально-педагогічній діяльності. (2 год.).

Підсумковий модульний контроль (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

«Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення посередництва»

Лекція 2. Поняття посередництва в конфлікті (2 год.).

Технологічні підходи посередницької діяльності. Соціальне посередництво як технологія соціальної роботи. Процедура вирішення конфліктів.

Основні поняття теми: посередництво, інноваційна діяльність, технологія.

Семінарське заняття 3. Технологічні підходи посередницької діяльності (2 год.).

Лекція 3. Значення визначення професійних меж при здійсненні посередництва (2 год.).

Ситуації морального вибору фахівця. Соціально-педагогічні ситуації. Деонтологічні конфлікти у соціально-педагогічній діяльності. Методи подолання конфліктних ситуацій.

Основні поняття теми: деонтологія, посередництво, інноваційна діяльність, конфлікт, технологія.

Семінарське заняття 4-5. Професійні межі при здійсненні посередництва - реальні та можливі дії соціального педагога (4 год.).

Підсумковий модульний контроль (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Управлінські аспекти посередництва у соціально-педагогічній діяльності»

Разом: 60 год., лекції – 6 год., семінарські заняття – 10 год., самостійна робота – 25 год., семестровий контроль – 15 год., підсумковий контроль – 4 год.

Модулі	1		2		
Назва модуля	Теоретико-методологічні засади розвитку посередництва як сфери професійної діяльності		Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення посередництва		
Кількість балів за модуль	53		65		
Лекції	1		2	3	
Теми лекцій	Поняття, зміст та форми соціального посередництва (1 бал)		Поняття посередництва в конфлікті (1 бал)	Значення визначення професійних меж при здійсненні посередництва (1 бал)	
Теми семінарських занять	Посередництва як нова сфера професійної діяльності (11 балів) ¹	Традиційні та інноваційні методи розв'язання конфліктних ситуацій у соціально-педагогічній діяльності (11 балів)	Технологічні підходи посередницької діяльності (11 балів)	Професійні межі при здійсненні посередництва - реальні та можливі дії соціального педагога (11 балів)	Професійні межі при здійсненні посередництва - реальні та можливі дії соціального педагога (11 балів)
Самостійна робота	5 балів		5 балів		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Розрахунок	100 балів – семестр, $118:100=1,18$, Студент набрав <u>А</u> балів, Розрахунок: $A: 1,18=$ _____ загальна сума балів				

¹ Тут і далі – 11 балів: 1 бал – за відвідування; 10 балів – відповідь

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

«Теоретико-методологічні засади розвитку посередництва як сфери професійної діяльності»

Семінарське заняття 1. Посередництва як нова сфера професійної діяльності (2 год.).

1. Визначення поняття, змісту та форми соціального посередництва.
2. Підходи зарубіжних і вітчизняних учених до проблеми посередництва як сфери наукового пошуку.
3. Історичний аспект становлення посередництва як сфери професійної діяльності.

Література

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 1, 4, 5

Семінарське заняття 2. Традиційні та інноваційні методи розв'язання конфліктних ситуацій у соціально-педагогічній діяльності (2 год.).

1. Причини і джерела конфліктів, їх позитивні і негативні сторони.
2. Соціальне посередництво в конфліктній ситуації.
3. Традиційні та інноваційні методи розв'язання конфліктних.
4. Управлінські аспекти посередництва при розв'язанні конфліктів.

Література

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 2, 3, 6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ

«Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення посередництва»

Семінарське заняття 3. Технологічні підходи посередницької діяльності (2 год.).

1. Організація процесу врегулювання взаємовідносин, вирішення складної ситуації між сторонами.
2. Послідовність впровадження технології посередництва у соціальній сфері. Наведіть конкретний приклад.

Література

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 2, 3, 4, 6

Семінарське заняття 4-5. Професійні межі при здійсненні посередництва - реальні та можливі дії соціального педагога (2 год.).

1. Ситуації морального вибору фахівця.
2. Соціально-педагогічні ситуації.
3. Деонтологічні конфлікти у соціально-педагогічній діяльності.
4. Методи подолання конфліктних ситуацій.

Література

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 1, 3, 4, 5, 6

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для самостійної роботи студентам пропонується кілька завдань, що мають підсумовувати знання, отримані при вивченні поточних тем курсу.

Теми, що виносяться для самостійної роботи студентів, безпосередньо пов'язані з матеріалом, який вивчається на поточних заняттях.

Виконання завдань самостійної роботи вимагає від студента глибокого володіння матеріалом, отриманим під час поточних занять, розвиває вміння самостійно досліджувати проблему шляхом пошуку і аналізу спеціальної літератури з різних галузей знань, розвиває вміння викладати та відстоювати власну точку зору.

Завдання виконуються у зошитах для самостійної роботи та подаються на підсумковому занятті відповідного модуля.

Самостійна робота 1. Теоретико-методологічні засади розвитку посередництва як сфери професійної діяльності (9 год.)

1. Складіть термінологічний словник з теми.
2. Опишіть приклади посередництва у соціальній сфері (організація за вибором студента).

Самостійна робота 2. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення посередництва (16 год.)

1. Розробіть програму професійної підготовки працівників соціальної сфери до посередницької діяльності в умовах України.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І «Теоретико-методологічні засади розвитку посередництва як сфери професійної діяльності Теоретико-методологічні засади розвитку посередництва як сфери професійної діяльності»		
Теми 1. Поняття, зміст та форми соціального посередництва (9 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ «Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення посередництва»		
Тема 2-3. Поняття посередництва в конфлікті. Значення визначення професійних меж при здійсненні посередництва. (16 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування	5
<i>Разом: 25 год.</i>	<i>Разом:</i>	10

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Управлінські аспекти посередництва у соціально-педагогічній діяльності» оцінюються за модульною системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій (3х1)	3
2.	Відвідування семінарських занять (5х1)	5
3.	Відповідь на семінарських заняттях (10х5)	50
4.	Модульні контрольні роботи (2х25)	50
5.	Самостійна робота (2х5)	10
Максимальна кількість балів		118
		100 балів – семестр $118:100=1,18$ Студент набрав <u>A</u> балів Розрахунок: $A: 1,18=$ _____ балів Оцінка за шкалою

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських та практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за традиційною системою (4-бальна шкала)	Оцінка за шкалою ECTS
01 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Модуль 2 «Моніторинг і оцінка соціальних проектів і програм»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 «Теоретичні основи моніторингу та оцінки»

Лекція 1. Соціальне проектування: місце моніторингу та оцінки в життєвому циклі проекту. Поняття й принципи моніторингу та оцінки (2 год.)

Життєвий цикл проекту: місце МіО. Управління, орієнтоване на результат та моніторинг і оцінка. Заходи з моніторингу та оцінки в межах життєвого циклу проекту. Понятійний апарат моніторингу та оцінки. Етика та стандарти моніторингу та оцінки.

***Оновні поняття теми:** управління, проект, програма, моніторинг, оцінка, життєвий цикл проекту, ресурси, результат, вплив.*

Практичне заняття 1. Аналіз оперативної структури соціального проекту / програми (2 год.)

Лекція 2. Компоненти моніторингу та оцінки (2 год.)

Зміст понять «програма» та «проект» у контексті моніторингу та оцінки. Огляд компонентів моніторингу та оцінки: організаційні структури з моніторингу та оцінки; кадровий потенціал з моніторингу та оцінки; партнерства з моніторингу та оцінки; план з моніторингу та оцінки; робочий план з моніторингу та оцінки й кошторис; адвокація з моніторингу та оцінки, комунікації та культура; поточний програмний моніторинг; опитування та нагляд; бази даних з моніторингу та оцінювання; супервізія та аудит даних; оцінка та дослідження; поширення та використання даних.

***Оновні поняття теми:** управління, проект, програма, моніторинг, оцінка, ресурси, результат, вплив, план з моніторингу та оцінки, адвокація, супервізія, аудит даних.*

Підсумковий модульний контроль (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «Класифікаційні ознаки й види моніторингу та оцінки»

Лекція 3. Підходи до класифікації моніторингу (2 год.)

Види моніторингу: моніторинг результатів; моніторинг процесу / діяльності; моніторинг дотримання стандартів; контекстний (ситуаційний) моніторинг; моніторинг бенефіціаріїв; фінансовий моніторинг; організаційний моніторинг. Передовий досвід із моніторингу соціальних проектів та програм.

***Оновні поняття теми:** проект, програма, моніторинг, види моніторингу.*

Лекція 4. Підходи до класифікації оцінки (2 год.)

Підходи до класифікації оцінки: за строком проведення оцінки (формуюча, підсумкова, середньострокова, фінальна, Ex-post (по факту)); за суб'єктом оцінки (внутрішня / самооцінка, зовнішня / незалежна, партисипативна (на співучасті), спільна); за технологією / методикою проведення оцінки (оцінка в режимі реального часу, мета оцінка, тематична, кластерна/секторальна, оцінка впливу).

***Оновні поняття теми:** проект, програма, оцінка, види оцінки.*

Підсумковий модульний контроль (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 «Практикум із моніторингу та оцінки»

Практичне заняття 2. Визначення цілей і сфер охоплення системи моніторингу та оцінки (2 год.)

Практичне заняття 3. План збору та управління даними. Тріангуляція даних: аналіз та використання стратегічної інформації (2 год.)

Практичне заняття 4. Визначення інформаційних потреб та очікувань зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці (2 год.)

Практичне заняття 5. Складання плану управління даними (2 год.)

Практичне заняття 6. Складання плану аналізу даних (2 год.)

Практичне заняття 7. Планування звітності та використання отриманої інформації (2 год.)

Практичне заняття 8. Підготовка бюджету для проведення моніторингу та оцінки (2 год.)

Підсумковий модульний контроль (2 год.)

Навчально-методична карта модуля 4 «Моніторинг і оцінка соціальних проектів і програм»

Разом: 90 год., лекції – 8 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 45 год., підсумковий контроль – 6 год., семестровий контроль – 15 год.

Модулі	1		2		3						
Назва модуля	Теоретичні основи моніторингу та оцінки		Класифікаційні ознаки й види моніторингу та оцінки		Практикум із моніторингу та оцінювання						
К-ть балів	43 бали		32 бали		107 балів						
Лекція	1	2	3	4							
Теми лекцій	Соціальне проектування: місце МіО в життєвому циклі проекту. Поняття й принципи МіО(1 бал)	Компонент и моніторинг у та оцінки (1 бал)	Підходи до класифікації моніторингу (1 бал)	Підходи до класифікації оцінки (1 бал)							
Практичні заняття	1				2	3	4	5	6	7	8
Теми практичних занять	Аналіз оперативної структури соціального проекту / програми (11 балів) ²				Визначення цілі та сфери охоплення системи моніторингу та оцінки (11 балів)	План збору та управління даними. Тріангуляція даних: аналіз та використання стратегічної інформації (11 балів)	Визначення інформаційних потреб та очікувань зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці (11 балів)	Складання плану управління даними (11 балів)	Складання плану аналізу даних (11 балів)	Планування звітності та використання отриманої інформації (11 балів)	Підготовка бюджету для проведення моніторингу та оцінки (11 балів)
Самостійна робота	Самостійна робота №1 «Глосарій з моніторингу та оцінки соціальних проектів та програм» (5 балів)		Самостійна робота №2 «Планування заходів з моніторингу та оцінки» (5 балів)		Самостійна робота №3 «Основні методи і інструменти збору даних» (5 балів)						
Види поточного контролю	Модульний контроль 1 (25 балів)		Модульний контроль 2 (25 балів)		Модульний контроль 3 (25 балів)						
Розрахунок	182:100=1,82. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,82= загальна кількість балів.										

² Тут і далі – 11 балів: 1 бал – за відвідування; 10 балів – відповідь

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

«Практикум із моніторингу та оцінювання»

Практичне заняття 1. Аналіз оперативної структури соціального проекту / програми (2 год.)³

Мета: відпрацювати навички побудови та аналізу оперативної структури соціального проекту.

Методичні рекомендації

Перед виконанням завдання, прошу уважно ознайомитись із текстом лекцій. Оберіть будь-який соціальний проект, спробуйте розписати його цілі за пропонованою матрицею.

Список завдань

1. Проаналізуйте оперативну структуру проекту / програми⁴ (логічну матрицю).

Використовуйте пропоновану нижче логічну матрицю проекту / програми:

Цілі (Чого ми хочемо досягти)	Індикатори / показники (Як виміряти зміни)	Засоби перевірки (Де / як потримати інформацію)	Припущення (Що ще варто взяти до уваги)
Ціль <i>Довгострокові результати, на досягнення яких спрямовані здійснювані заходи, і досягнення яких можуть сприяти зовнішні фактори</i>	Індикатори виконання завдання <i>Кількісні та / або якісні критерії, які є простим і надійним засобом вимірювання досягнень або відображення змін, пов'язаних з поставленою метою</i>	Як буде збиратися інформація за певним індикатором (може містити відомості про те, хто буде збирати інформацію і з якою періодичністю)	Зовнішні умови, необхідні, якщо ціль полягає у тому, щоб сприяти реалізації здійснюваних заходів на наступному рівні
Кінцеві результати ⁵ <i>Основні результати, на досягнення яких спрямовані заходи, що реалізуються, найчастіше, в плані знань, відносини або практики цільової групи</i>	Індикатори досягнення кінцевих результатів <i>Див. вище, пов'язані з заявленими кінцевими результатами</i>	<i>Див. вище</i>	Зовнішні умови, що не знаходяться під безпосереднім контролем в межах реалізованих заходів, необхідних, якщо кінцевий результат повинен сприяти досягненню мети, на яку спрямовані заходи, що реалізуються
Проміжні результати <i>Матеріальні продукти, реальні</i>	Індикатори досягнення проміжних результатів	<i>Див. вище</i>	Зовнішні фактори, що не знаходяться під безпосереднім контролем в межах

³ Виконується на сайті електронного навчання: <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=10918>

⁴ На цьому етапі студенти отримують (або обирають самостійно) проекти (або програми), робота над якими буде відбуватися протягом усіх практичних занять та виконання самостійних робіт. Якщо проект/програму студенти обирають самостійно, вони обов'язково долучають файл з проектом/програмою для ознайомлення

⁵ Якщо проект спрямований на досягнення декількох кінцевих результатів, проміжні результати слід вказувати під кожним кінцевим результатом

блага і послуги та інші безпосередні результати, які ведуть до досягнення кінцевих результатів	Див. вище, пов'язані з заявленими проміжними результатами		реалізованих заходів, які можуть обмежити проміжні результати, що призводять до досягнення кінцевих результатів
Види діяльності Сукупність завдань, які необхідно виконати для досягнення проміжних результатів ⁶	Індикатори ходу виконання Див. вище, пов'язані із заявленими видами діяльності	Див. вище	Зовнішні фактори, що не знаходяться під безпосереднім контролем в межах реалізованих заходів, які можуть обмежити успішне виконання тих чи інших видів діяльності

2. Оберіть будь-який соціальний проект, спробуйте розписати його цілі за пропонованою матрицею.

Форма подання результатів виконаної роботи / Технічні вимоги до оформлення

Робота виконується у вигляді пропонованої вище таблиці. Завдання виконується у електронному вигляді, дотримуючись таких вимог:

– Робота із виконаним завданням у вигляді пропонованої вище таблиці має бути загальним обсягом до 10 сторінок формату А 4, надрукована у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman розміром 14 із одинарним міжрядковим інтервалом та полями з усіх боків – 10 мм.

– Назву заняття друкувати великими жирними літерами, симетрично до тексту. Праворуч, через два інтервали під назвою – прізвище та ініціали автора, номер групи.

– Нижче, через один інтервал – назву завдання, основний текст, список використаних джерел.

– Посилання на використані джерела по тексту у квадратних скобках [...].

– Файл називаємо за зразком: Pr1_Прізвище.doc

Критерії оцінювання

Відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність	2
Відсутність помилок	2
Обсяг виконання завдань роботи	2
Оформлення роботи (порядок оформлення, технічна компетентність у оформленні матеріалів тощо)	2
Рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків	3
Всього	11 балів

Терміни виконання завдання: для кожної групи у режимі занять, встановлених розкладом.

- 3 тиждень – практичне заняття 1 (2 год.) до наступного практичного заняття.
- Розклад занять: посилання

⁶ Види діяльності нерідко включаються в окремий документ (наприклад, графік виконання / планово-контрольний графік) з практичних міркувань

- Графік навчального процесу: [посилання](#)
- Потижневе планування проведення та виконання лекційних та практичних робіт
- *Шановні студенти, слідкуйте за дедлайнами до кожного завдання. Після звершення дедлайну, доступ до завдання закриваю.*

Рекомендована література

1. [Глосарій](#) термінів з моніторингу та оцінювання [Електронний ресурс] / Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В.– К. : Українська асоціація оцінювання, 2014. – 32 с. – Режим доступу : http://regionet.org.ua/files/Glossary_of_ME_terms_SIDA_2014_ua.pdf
2. Гусева Е. Г. Мониторинг и оценка проектов [Электронный ресурс] / Гусева Е. Г., Крылова Ю. С., Москвина А. Ю. – СПб. : ЦРНО, 2014. – 47 с. – <http://www.crno.ru/assets/files/skachat/2.pdf>.
3. Морра Імас Л. Дж. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку [Електронний ресурс] / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Ріст. – К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.org.ua/ru/metida/2015/Road%20to%20Results%20UA.pdf>.
4. Оценка программ: методология и практика / под ред. А. И. Кузьмина, Р. О. Салливан, Н. А. Кошелевой. – М. : Издательство «Престо-РК», 2009. – 396 с. – Режим доступу : [лінк](#)

Практичне заняття 2. Визначення цілей і сфер охоплення системи моніторингу та оцінки (2 год.)

Мета: відпрацювати навички визначення цілей і сфер охоплення системи моніторингу та оцінки.

Методичні рекомендації

Перед виконанням завдання, прошу уважно ознайомитись із текстом Інформаційного повідомлення «Визначення цілей і сфер охоплення системи моніторингу та оцінки»⁷.

Завдання: об'єднавшись у групи по 3 особи розкрити тему практичного заняття через:

Група 1. Відеопрезентацію для фахівців соціальної сфери на тему «Огляд робочої структури проекту / програми (логічна матриця)»;

Група 2. Інтерв'ю на телебаченні на тему «Основні моменти, про які необхідно пам'ятати на всіх етапах МіО»;

Група 3. Майстер-класу для широкої глядацької аудиторії на каналі YouTube на тему «Виявлення інформаційних потреб та очікувань основних зацікавлених сторін».

Практичне заняття 3. План збору та управління даними. Тріангуляція даних: аналіз та використання стратегічної інформації (2 год.)

Мета: відпрацювати навички збору та управління даними.

Методичні рекомендації

1. Підготовчий етап (метод перегорнутого класу):

Перед виконанням завдання, прошу уважно ознайомитись із текстом Інформаційного повідомлення «План збору та управління даними»⁸ та презентацією «Тріангуляція даних»⁹.

Завдання: об'єднавшись у групи по 3 особи здійснити тріангуляцію даних (проблему і дані для аналізу група обирає самостійно), керуючись технологією:

⁷ Електронний ресурс: <http://elearning.kubg.edu.ua/mod/lesson/view.php?id=27193>

⁸ Електронний ресурс: <http://elearning.kubg.edu.ua/mod/lesson/view.php?id=27198>

⁹ Електронний ресурс: <http://profihealth.org.uk/lessons/urok-10-triangulyatsiya-danih>

Складові процесу	Які кроки задіяні?
Планування	Крок 1: Сформулювати ключові питання
	Крок 2: Впевнитись, що на питання можна знайти відповідь та застосувати на практиці
	Крок 3: Визначити джерела даних та зібрати загальну інформацію
	Крок 4: Чіткіше сформулювати дослідницьке питання
Проведення	Крок 5: Зібрати дані
	Крок 6: Провести спостереження щодо кожного набору даних
	Крок 7: Визначити тенденції, що поєднують набори даних та сформулювати гіпотезу
	Крок 8: Чіткіше сформулювати гіпотезу
	Крок 9: <i>За потребою</i> визначити додаткові дані та повернутись до Кроку 5
	Крок 10: Сумувати отримані дані та зробити висновки
Поширення	Крок 11: Поширити результати та рекомендації
	Крок 12: Окреслити наступні кроки

Підготувати презентацію та доповідь, включивши до неї дані, що використовувалися.

2. Презентація напрацювань груп.

Практичне заняття 4. Визначення інформаційних потреб та очікувань зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці (2 год.)

Мета: відпрацювати навички визначення та аналізу інформаційних потреб та очікувань зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці.

Методичні рекомендації

Перед виконанням завдання, прошу уважно ознайомитись із текстом лекцій та списком рекомендованих джерел. Рекомендую продовжити роботу з проектом, обраним на попередньому етапі.

Визначте основні інформаційні потреби та очікування зацікавлених сторін, користуючись таблицею «Орієнтовна форма таблиці оцінки потреб зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці»¹⁰.

Приклад:

Орієнтовна форма таблиці оцінки потреб зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці»

Хто	Що	Чому	Коли	Як (формат)	Роль / функція моніторингу та оцінки
Керівники проекту	Звіти за проектом	Прийняття рішень і стратегічне планування	Щомісяця	Таблиця відстеження індикаторів, щоквартальні звіти за проектом, щорічні стратегічні звіти	Збір даних моніторингу - контроль за збором даних, які здійснюються членами місцевих громад
Співробітники проекту	Звіти за проектом	Розуміння рішень і їх ролі в здійсненні проекту	Щомісяця	Щотижневі оперативні звіти, таблиця відстеження індикаторів і щоквартальні	Управління системою моніторингу та оцінки

¹⁰ Siles, Rodolfo, 2004, «Project Management Information Systems», де пропонується більш докладний розбір цієї теми

Хто	Що	Чому	Коли	Як (формат)	Роль / функція моніторингу та оцінки
				звіти за проектом	
Штаб-квартира і / або Секретаріат	Щорічна інформація по проекту	Обмін знаннями всередині організації, витяг уроків і стратегічне планування	Щорічно	Внутрішній формат системи звітності	Аналіз і коментарі до звітів
Донори	Звіти про досягнутий прогрес для донорів	Відповідність заявленим цілям	Щоквартально	Формат звітності для донорів на підставі таблиці відстеження показників і щоквартальних звітів по проекту	Аналіз і коментарі до звітів
Спільноти (одержувачі допомоги)	Відомість общинного моніторингу	Підзвітність, розуміння і відповідальність	Щомісяця	Відомість общинного моніторингу	Щомісячний збір та внесення в відомість общинного моніторингу даних по проекту
Партнер-виконавець (за двосторонньою угодою)	Звіти за проектом	Підзвітність, співпраця, обмін знаннями та економія ресурсів	Щомісяця	Щоквартальні звіти по проекту з розділом для коментарів	Аналіз і доповнення звіту за проектом коментарями / рекомендаціями
Місцевий партнер	Щорічна інформація по проекту	Обмін знаннями, витяг уроків, просування і підтримка	Щорічно	Формат на основі таблиці відстеження індикаторів і щоквартальних звітів по проекту	Аналіз і коментарі щодо звіту
Місцеві органи влади	Зовнішні звіти про досягнутий прогрес	Підзвітність, розуміння і підтримка	Щоквартально	Формат на основі таблиці відстеження індикаторів і щоквартальних звітів по проекту	Аналіз і коментарі щодо звіту
Уряд	Звіти для донорів / зовнішні звіти про досягнутий прогрес	Підзвітність, розуміння, просування і підтримка	Щорічно	Формат на основі таблиці відстеження індикаторів і щоквартальних звітів по проекту	Аналіз і коментарі щодо звіту
Тощо					

Завдання

Визначте основні інформаційні потреби та очікування зацікавлених сторін соціального проекту (програми), користуючись таблицею «Орієнтовна форма таблиці оцінки потреб зацікавлених сторін у моніторингу та оцінці»

<u>Хто</u>	<u>Що</u>	<u>Чому</u>	<u>Коли</u>	<u>Як (формат)</u>	<u>Роль / функція моніторингу та оцінки</u>

Форма подання результатів виконаної роботи / Технічні вимоги до оформлення

Робота виконується у вигляді запропонованої вище таблиці. Завдання виконується у електронному вигляді, дотримуючись таких вимог:

Робота із виконаним завданням у вигляді запропонованої вище таблиці має бути загальним обсягом до 10 сторінок формату А 4, надрукована у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman розміром 14 із одинарним міжрядковим інтервалом та полями з усіх боків – 10 мм.

Назву заняття друкувати великими жирними літерами, симетрично до тексту. Праворуч, через два інтервали під назвою – прізвище та ініціали автора, номер групи.

Нижче, через один інтервал – назву завдання, основний текст, список використаних джерел.

Посилання на використані джерела по тексту у квадратних скобках [...].

Файл називаємо за зразком: Pr2_Прізвище.doc

Обов'язково додаємо файл з проектом (програмою), яку взято за основу для виконання завдання!

Критерії оцінювання

Відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність	2
Відсутність помилок	2
Обсяг виконання завдань роботи	2
Оформлення роботи (порядок оформлення, технічна компетентність у оформленні матеріалів тощо)	2
Рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків	3
Всього	11 балів

Терміни виконання завдання: для кожної групи у режимі занять, встановлених розкладом.

– 4 тиждень – практичне заняття 2 (2 год.) дедлайн до наступного практичного заняття.

– Розклад занять: посилання

– Графік навчального процесу: посилання

– Потижневе планування проведення та виконання лекційних та практичних робіт

– *Шановні студенти, слідкуйте за дедлайнами до кожного завдання. Після звершення дедлайну, доступ до завдання закриваю.*

Рекомендована література

1. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання [Електронний ресурс] /

Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В.– К. : Українська асоціація оцінювання, 2014. – 32 с. – Режим доступу :

http://regionet.org.ua/files/Glossary_of_ME_terms_SIDA_2014_ua.pdf

2. Гусева Е. Г. Мониторинг и оценка проектов [Электронный ресурс] / Гусева Е.

Г., Крылова Ю. С., Москвина А. Ю. – СПб. : ЦРНО, 2014. – 47 с. – <http://www.crno.ru/assets/files/skachat/2.pdf>.

3. Морра Імас Л. Дж. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних

оцінювань розвитку [Електронний ресурс] / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Ріст. – К. : МБФ

«Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.org.ua/ru/metida/2015/Road%20to%20Results%20UA.pdf>.

4. Моніторинг та оцінка програм і проектів : практ. посіб. [Електронний ресурс] / Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс та ін. – К. : Оранта, 2008 р. – 144 с. – Режим доступу : http://www.aidsalliance.org.ua/ru/library/our/monitoring_reports/pdf/mon.pdf.

5. Моніторинг та оцінка : тренінг [Електронний ресурс] / Творчий центр ТЦК. – К. : Творчий центр ТЦК, [б. р.]. – 47 с. – Режим доступу : http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZQ.pdf.

6. Оценка программ: методология и практика / под ред. А. И. Кузьмина, Р. О. Салливан, Н. А. Кошелевой. – М. : Издательство «Престо-РК», 2009. – 396 с. – Режим доступу : [лінк](#)

7. Разработка и внедрение систем мониторинга и оценки программ в организации : конференция «Разработка и внедрение систем мониторинга и оценки социальных программ» [Электронный ресурс] / Международная сеть "Оценка программ" (IPEN) ; Московская международная высшая школа бизнеса МИРБИС. – Режим доступа : http://ipen.evaleurasia.org/conference/2010/2010_materials/M&E_system_in_organization_Kuzmin_Moscow.pdf.

8. Фахівець з оцінювання: стандарти оцінювання та професійні стандарти / Українська асоціація оцінювання. – К. : Українська асоціація оцінювання, 2016. – 31 с.

Практичне заняття 5. Складання плану управління даними (2 год.)

Мета: відпрацювати навички складання плану управління даними, використання таблиці відстеження індикаторів та журналу (таблиці) врахування ризиків.

Методичні рекомендації

Перед виконанням завдання, прошу уважно ознайомитись із текстом лекцій та списком рекомендованих джерел.

Підготовчий етап:

Прожу самостійно опрацювати за рекомендованими джерелами такі теми:

- План управління даними;
- Використання таблиці відстеження індикаторів;
- Використання журналу (таблиці) врахування ризиків.

Рекомендую продовжити роботу з проектом, обраним на попередньому етапі.

Приклад плану проведення моніторингу та оцінки «N проекту / програми»¹¹					
Індикатор	Визначення індикатора (та одиниця виміру)	Методи / джерела збору даних	Періодичність і графік	Обов'язки	Використання інформації / аудиторія
Приклад Індикатор <u>Підсумок</u> <u>1.а:</u> Відсоток цільових шкіл, які успішно провели як мінімум одне вчення за екстремим	1. 'Школи' відноситься до шкіл Дс-12 в окрузі Матара. 2. Успіх визначається наступними критеріями: проведення незапланованих навчань, оголошених	1. Заплановані виїзди на місце проведення навчань для здійснення спостереження і заповнення контрольної відомості про проведення	1. Дані для контрольної відомості про проведення навчань збираються щоквартально 2. Дискусії в фокус-групах проводяться раз в шість місяців	Шкільний соціальний педагог: Тетяна Лях	1. Моніторинг проекту та аналіз результатів спільно зі шкільними комітетами з реагування при надзвичайних ситуаціях 2.

¹¹ Додавайте завдання та індикатори згідно логічної матриці соціального проекту / програми

Приклад плану проведення моніторингу та оцінки «N проекту / програми» ^{II}					
Індикатор	Визначення індикатора (та одиниця виміру)	Методи / джерела збору даних	Періодичність і графік	Обов'язки	Використання інформації / аудиторія
реагування в надзвичайних ситуаціях за квартал	через систему раннього оповіщення; час реагування до 20 хвилин; школярі та вчителі прибувають в призначене місце згідно шкільного плану реагування в кризовій ситуації; шкільна група з надання допомоги при надзвичайній ситуації збирається і має все необхідне обладнання. 3. Чисельник: Кількість шкіл з успішно виконаною сценарієм за квартал 4. Знаменник: Загальна кількість цільових шкіл	навчань. Необхідно розробити шаблон контрольної відомості. 2. Обговорення в шкільних фокус-групах (вчителі, учні, адміністрація) . Необхідно розробити перелік питань для фокус-груп.	3. Дата початку збору даних 15/4/06 4. Контрольна відомість про проведення навчань повинна бути заповнена до 3/8/06		Щоквартальне подання звітів про управління в штаб-квартиру в цілях стратегічного планування 3. Оцінка впливу з метою обґрунтування заходів перед Міністерством надзвичайних ситуацій, донорами і т.д. 4. Звітність перед донорами і громадськістю за допомогою проведення зборів громади, публікацій на веб-сайті і статей в пресі
<u>Припущення 1.а:</u> Порушень громадського порядку не заважають здійсненню програми в цільових спільнотах	Під громадськими заворушеннями розуміємо те, що мало місце в минулому протистояння «угрупування А» і «угруповання В»	Моніторинг на місцях силами групи проекту за сприяння місцевих партнерів. Моніторинг місцевих друкованих ЗМІ та телеі радіопрограм	Постійний моніторинг протягом усього часу здійснення програми	Моніторинг на місцях: група програми Моніторинг ЗМІ: керівник програми	Моніторинг ризиків для заснованого наявній інформації здійснення проекту і досягнення його цілі (ей)

Завдання

Розробіть план із моніторингу та оцінки обраного на першому практичному занятті соціального проекту (або програми) за шаблоном (див. у методичних рекомендаціях приклад).

План проведення моніторингу та оцінки «Назва проекту / програми» ¹²					
Індикатор	Визначення індикатора (та одиниця виміру)	Методи / джерела збору даних	Періодичність і графік	Обов'язки	Використання інформації / аудиторія
Мета:					
Індикатор G.a					
Індикатор G.a					
Кінцевий результат 1:					
Індикатор 1.a					
Індикатор 1.a					
Припущення 1.a					
Проміжний результат 1.1:					
Індикатор 1.1a					
Припущення 1.a					
Проміжний результат 1.2:					
Індикатор 1.2a					
Припущення 1.2a					
Кінцевий результат 2:					
Індикатор 2.1a					
Припущення 2.1a					
Проміжний результат 2.1:					
Індикатор 2.1a					
Припущення 2.1a					
Проміжний результат 2.2:					
Індикатор 2.2a					
Припущення 2.2a					

Технічні вимоги до оформлення

Робота виконується у вигляді запропонованої вище таблиці. Завдання виконується у електронному вигляді, дотримуючись таких вимог:

Робота із виконаним завданням у вигляді запропонованої вище таблиці має бути загальним обсягом до 10 сторінок формату А 4, надрукована у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman розміром 14 із одинарним міжрядковим інтервалом та полями з усіх боків – 10 мм.

Назву заняття друкувати великими жирними літерами, симетрично до тексту. Праворуч, через два інтервали під назвою – прізвище та ініціали автора, номер групи.

Нижче, через один інтервал – назву завдання, основний текст, список використаних джерел.

Посилання на використані джерела по тексту у квадратних скобках [...].

Файл називаємо за зразком: Pr3_Прізвище.doc

Обов'язково додаємо файл з проектом (програмою), яку взято за основу для виконання завдання!

Терміни виконання завдання: для кожної групи у режимі занять, встановлених розкладом.

- 4 тиждень – практичне заняття 3 (2 год.) дедлайн до наступного практичного заняття.
- Розклад занять: посилання
- Графік навчального процесу: посилання

¹² Додавайте завдання та індикатори згідно логічної матриці соціального проекту / програми

- Потижневе планування проведення та виконання лекційних та практичних робіт
- *Шановні студенти, слідкуйте за дедлайнами до кожного завдання. Після звершення дедлайну, доступ до завдання закриваю.*

Рекомендована література

1. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання [Електронний ресурс] / Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В.– К. : Українська асоціація оцінювання, 2014. – 32 с. – Режим доступу : <http://regionet.org.ua/files/Glossary of ME terms SIDA 2014 ua.pdf>
2. Гусева Е. Г. Мониторинг и оценка проектов [Электронный ресурс] / Гусева Е. Г., Крылова Ю. С., Москвина А. Ю. – СПб. : ЦРНО, 2014. – 47 с. – <http://www.crno.ru/assets/files/skachat/2.pdf>.
3. Морра Імас Л. Дж. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку [Електронний ресурс] / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Піст. – К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.org.ua/ru/metida/2015/Road%20to%20Results%20UA.pdf>.
4. Моніторинг та оцінка програм і проектів : практ. посіб. [Електронний ресурс] / Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс та ін. – К. : Оранта, 2008 р. – 144 с. – Режим доступу : http://www.aidsalliance.org.ua/ru/library/our/monitoring_reports/pdf/mon.pdf.
5. Моніторинг та оцінка : тренінг [Електронний ресурс] / Творчий центр ТЦК. – К. : Творчий центр ТЦК, [б. р.]. – 47 с. – Режим доступу : http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZQ.pdf.
6. Оценка программ: методология и практика / под ред. А. И. Кузьмина, Р. О. Салливан, Н. А. Кошелевой. – М. : Издательство «Престо-РК», 2009. – 396 с. – Режим доступу : лінк

Практичне заняття 6. Скаладання плану аналізу даних (2 год.)

Мета: відпрацювати навички складання плану аналізу даних.

Методичні рекомендації

Перед виконанням завдання, прошу уважно ознайомитись із текстом лекцій та списком рекомендованих джерел.

Рекомендую продовжити роботу з проектом, обраним на попередньому етапі.

Список завдань

1. *Аналізуючи обраний соціальний проект (програму) дайте відповіді на питання щодо показників моніторингу для формування системи моніторингу:*

- Якими є джерела даних?
- Якими є методи збору даних?
- Хто буде збирати дані?
- Із якою періодичністю ці дані будуть збиратися?
- Якою є вартість (які ресурси потрібно використати) збору даних?
- Хто буде аналізувати дані готувати звіт?
- Для кого цей звіт буде готуватися?
- Хто буде використовувати дані?
- Які дані і як будуть оприлюднюватися перед громадськістю?

2. *За результатами аналізу, заповніть нижче наведену форму для збору даних*

Форма для збору даних

Назва цілі	Назва показника	Одиниця виміру	Джерело даних	Періодичність подання даних	Строки подання даних	Фактичне значення показника у ____ році	Метод збору даних	Відповідальний за подання даних

3. На основі попередніх напрацювань, користуючись нижче наведеною схемою, проаналізуйте дані для оцінювання:

- Що виявлено? (виклад даних)
- Як це можна пояснити? (інтерпретація даних, взаємозв'язків між ними)
- Який необхідно зробити висновок? (на основі інтерпретації виробляються судження, чи у необхідному напрямку і чи необхідними методами реалізується програма)
- Що потрібно тепер робити? (на основі висновків виробляються рекомендації)

Візьміть до уваги, для аналізу даних показників моніторингу використовуються методи: порівняння планових та фактичних даних показників, статистичного аналізу, економічного аналізу, соціологічного аналізу.

4. У довготривалих проектах (програмах) застосовують нижче наведену форму для аналізу даних показників. Спробуйте її заповнити, беручи за основу попередньо напрацьовані матеріали.

Форма для аналізу даних показників

	Назва завдання чи заходу програми	Назва показника	Одиниця виміру	Базове значення (_рік)	Фактичне значення (_рік)	Прогнозне значення (_рік)	Співвідношення між фактичним та прогнозним значеннями

Форма подання результатів виконаної роботи / Технічні вимоги до оформлення

Завдання виконується у електронному вигляді, дотримуючись таких вимог:

1. Робота із виконаним завданням у вигляді запропонованої вище таблиці має бути загальним обсягом до 10 сторінок формату А 4, надрукована у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman розміром 14 із одинарним міжрядковим інтервалом та полями з усіх боків – 10 мм.

2. Назву заняття друкувати великими жирними літерами, симетрично до тексту. Праворуч, через два інтервали під назвою – прізвище та ініціали автора, номер групи.

3. Нижче, через один інтервал – назву завдання, основний текст, список використаних джерел.

4. Посилання на використані джерела по тексту у квадратних скобках [...].

5. Файл називаємо за зразком: Pr4_Прізвище.doc

6. Обов'язково додаємо файл з проектом (програмою), яку взято за основу для виконання завдання!

Критерії оцінювання

Відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність	2
Відсутність помилок	2
Обсяг виконання завдань роботи	2
Оформлення роботи (порядок оформлення, технічна компетентність у оформленні матеріалів тощо)	2
Рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків	3
Всього	11 балів

Терміни виконання завдання: для кожної групи у режимі занять, встановлених розкладом.

- 5 тиждів – практичне заняття 4 (2 год.) дедлайн до наступного практичного заняття.
- Розклад занять: посилання
- Графік навчального процесу: посилання
- Потижневе планування проведення та виконання лекційних та практичних робіт

• *Шановні студенти, слідкуйте за дедлайнами до кожного завдання. Після звернення дедлайну, доступ до завдання закриваю.*

Рекомендована література

1. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання [Електронний ресурс] / Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В. – К. : Українська асоціація оцінювання, 2014. – 32 с. – Режим доступу : http://regionet.org.ua/files/Glossary_of_ME_terms_SIDA_2014_ua.pdf
2. Гусева Е. Г. Мониторинг и оценка проектов [Электронный ресурс] / Гусева Е. Г., Крылова Ю. С., Москвина А. Ю. – СПб. : ЦРНО, 2014. – 47 с. – <http://www.crno.ru/assets/files/skachat/2.pdf>.
3. Морра Імас Л. Дж. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку [Електронний ресурс] / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Піст. – К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.org.ua/ru/metida/2015/Road%20to%20Results%20UA.pdf>.
4. Моніторинг та оцінка програм і проектів : практ. посіб. [Електронний ресурс] / Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс та ін. – К. : Оранта, 2008 р. – 144 с. – Режим доступу : http://www.aidsalliance.org.ua/ru/library/our/monitoring_reports/pdf/mon.pdf.
5. Моніторинг та оцінка : тренінг [Електронний ресурс] / Творчий центр ТЦК. – К. : Творчий центр ТЦК, [б. р.]. – 47 с. – Режим доступу : http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZQ.pdf.
6. Оценка программ: методология и практика / под ред. А. И. Кузьмина, Р. О. Салливан, Н. А. Кошелевой. – М. : Издательство «Престо-РК», 2009. – 396 с.

Практичне заняття 7. Планування звітності та використання отриманої інформації (2 год.)

Мета: відпрацювати навички планування звітності та використання отриманої інформації.

Завдання

Створіть звіт за результатами моніторингу та оцінки соціального проекту (програми), керуючись нижче наведеними рекомендаціями.

Методичні рекомендації

Рекомендую продовжити роботу з проектом, обраним на попередньому етапі.

На основі результатів моніторингу/оцінки програми готується звіт, в якому аналізуються отримані дані моніторингу/оцінки, зокрема співвідношення між прогнозними та фактичними значеннями показників, вказуються ймовірні причини цих відхилень, вносяться рекомендації.

У звіті повинні міститися відповіді на запитання:

- Якою була мета оцінювання?
- Що саме оцінювалося?
- Як розроблялося і здійснювалося оцінювання?
- Які дані були отримані?
- Які висновки були зроблені?
- Які рекомендації були зроблені?
- Які уроки було винесено?

Структура звіту з моніторингу та оцінки соціального проекту (програми):

1. Титульний лист
 - Назва та місце проведення програми.
 - Імена та прізвища осіб, які проводили оцінку.
 - Назви установ, які мають відношення до програми: міністерств, агенції і т.д.

- Період часу, який покривається у звіті.
- Дата подання звіту.
- 2. Резюме
 - Короткий (на одну-дві сторінки) огляд звіту, потрібний для читачів, у яких мало часу, та тих, хто бажає вивчити його більш детально.
 - Поясніть мету оцінки; для кого вона проводилась; яким чином; де; коли; основні результати; висновки; рекомендації. Короткий виклад пишіть останнім.
 - Можуть бути корисними схема — запитання-відповідь, діаграма або інформаційна таблиця.
- 3. Зміст
 - Чіткий, логічний зміст допоможе читачам знайти розділи, які їх цікавлять.
- 4. Вступ
 - Дозволяє зробити детальний огляд програми і показати її походження, завдання та розвиток.
 - Коротко поясніть коли, чому і як почалася програма, хто був залучений до неї за типом/віком/групою/тренінгом/номером тощо.
 - Якими були першочергові завдання?
 - Якими були основна діяльність і залучені ресурси?
 - Обсяг цього розділу буде залежати від цілей звіту та відведеної під це площі. Передісторія може знаходитись на початку звіту про оцінку.
 - Джерелами інформації можуть бути програмні пропозиції, плани, звіти, протоколи, доповідні записки тощо.
 - Потурбуйтеся, щоб цей розділ не збігався з іншими розділами (наприклад, з розділом "Робоча сила та ресурси").
 - Різні точки зору можуть бути згладжені або представлені такими, як вони є.
- 5. Мета оцінки та вибрані методи
 - Поясніть мету оцінки та визначте цільову аудиторію.
 - Коротко поясніть, чому використовувалися саме цей план оцінки та ці методи збору інформації.
 - Де необхідно, наведіть у додатках зразки використаних методів (наприклад, анкети).
 - Торкніться питань щодо робочої сили, фінансів, матеріальних ресурсів та політичного контексту (де це потрібно).
 - Як і ким було зібрано інформацію і які методи при цьому використовувались?
 - Наскільки достовірними і доцільними вони виявились?
 - У додатки включіть розклад оцінки, а також інформацію про те, яким чином персонал та учасники пройшли тренінг з використання цих методів.
 - Якщо доцільно, зазначте неочікувані результати та обмеження оцінки.
- 6. Результати збору та аналізу інформації
 - Після аналізу фактів, чисел та зібраної інформації, можна підготувати і включити до звіту таблиці, графіки, результати тестів тощо.
 - Також Ви можете включити роздруковки магнітофонних записів, ілюстрації або фотографії, які часто можуть служити для передачі інформації, яку не можна виразити у якійсь іншій формі, наприклад, числами.
 - На початку або в кінці розділу (коли вже є результати) стисло опишіть методи, використані для аналізу інформації.
- 7. Висновки

- До висновків можна включити:
 - Наскільки були досягнуті цілі програми?
 - Які аспекти програми (такі як планування, управління, тренінг з моніторингу, виїзні заходи тощо) є ефективними, а які треба допрацювати?
 - Наскільки ефективно були використані людські та матеріальні ресурси програми?
 - Як програма змінилася з часом?
 - Які витрати та прибутки програми?
 - Які прогнози можна зробити на близьке/далеке майбутнє програми?
 - Який ефект і вплив має програма?
- 8. Рекомендації
 - Який курс дій пропонується на основі Ваших висновків?
 - Як можна впровадити Ваші рекомендації, хто і коли може це зробити?
 - Де можна впровадити це в життя. Наведіть перелік Ваших рекомендацій. Рекомендації можуть складати частину звіту, яку деякі люди читають спочатку. Це може бути і єдиною частиною, яку вони читають. Визначте першочергові рекомендації.

Форма подання результатів виконаної роботи / Технічні вимоги до оформлення

Завдання виконується у електронному вигляді, дотримуючись таких вимог:

- Робота із виконаним завданням у вигляді запропонованої вище таблиці має бути загальним обсягом до 10 сторінок формату А 4, надрукована у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman розміром 14 із одинарним міжрядковим інтервалом та полями з усіх боків – 10 мм.
- Назву заняття друкувати великими жирними літерами, симетрично до тексту. Праворуч, через два інтервали під назвою – прізвище та ініціали автора, номер групи.
- Нижче, через один інтервал – назву завдання, основний текст, список використаних джерел.
 - Посилання на використані джерела по тексту у квадратних скобках [...].
 - Файл називаємо за зразком: Рг5_Прізвище.doc
 - Обов'язково додаємо файл з проектом (програмою), яку взято за основу для виконання завдання!

Критерії оцінювання

Відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність	2
Відсутність помилок	2
Обсяг виконання завдань роботи	2
Оформлення роботи (порядок оформлення, технічна компетентність у оформленні матеріалів тощо)	2
Рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків	3
Всього	11 балів

Терміни виконання завдання: для кожної групи у режимі занять, встановлених розкладом.

- 5 тиждів – практичне заняття 5 (2 год.) дедлайн до практичного заняття 6.
- Розклад занять: [посилання](#)
- Графік навчального процесу: [посилання](#)
- Потижневе планування проведення та виконання лекційних та практичних робіт
- Шановні студенти, слідкуйте за дедлайнами до кожного завдання. Після звершення дедлайну, доступ до завдання закриваю.

Рекомендована література

1. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання [Електронний ресурс] / Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В.– К. : Українська асоціація оцінювання, 2014. – 32 с. – Режим доступу : http://regionet.org.ua/files/Glossary_of_ME_terms_SIDA_2014_ua.pdf
2. Гусева Е. Г. Мониторинг и оценка проектов [Электронный ресурс] / Гусева Е. Г., Крылова Ю. С., Москвина А. Ю. – СПб. : ЦРНО, 2014. – 47 с. – <http://www.crno.ru/assets/files/skachat/2.pdf>.
3. Морра Імас Л. Дж. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку [Електронний ресурс] / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Піст. – К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.org.ua/ru/metida/2015/Road%20to%20Results%20UA.pdf>.
4. Моніторинг та оцінка програм і проектів : практ. посіб. [Електронний ресурс] / Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс та ін. – К. : Оранта, 2008 р. – 144 с. – Режим доступу : http://www.aidsalliance.org.ua/ru/library/our/monitoring_reports/pdf/mon.pdf.
5. Моніторинг та оцінка : тренінг [Електронний ресурс] / Творчий центр ТЦК. – К. : Творчий центр ТЦК, [б. р.]. – 47 с. – Режим доступу : http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZQ.pdf.
6. Оценка программ: методология и практика / под ред. А. И. Кузьмина, Р. О. Салливан, Н. А. Кошелевой. – М. : Издательство «Престо-РК», 2009. – 396 с. – Режим доступу : [лінк](#)

Практичне заняття 8. Підготовка бюджету для проведення моніторингу та оцінки (2 год.)

Мета: відпрацювати навички підготовки бюджету для проведення моніторингу та оцінки.

Методичні рекомендації

Рекомендую продовжити роботу з проектом, обраним на попередньому етапі.

Перед виконанням завдання ознайомтеся із вимогами донорів:

1. Міжнародний фонд "Відродження"

- [Аплікаційна форма](#)
- [Найчастіші запитання грантоотримувачів: Хто і як приймає рішення про підтримку проектів? Чого не підтримує фонд? Якими є поширені помилки у проектних пропозиціях? Що таке конфлікт інтересів? Чому важлива політика відкритості?](#)

2. Конкурс на отримання гранту Президента України для обдарованої молоді

Нормативні акти та аплікаційні форми розміщені на сайті Мінмолодьспорту <http://www.dsmsu.gov.ua>, розділ «молодь» - розділ «гранти Президента України для обдарованої молоді».

Список завдань

1. Складіть список статей бюджету з моніторингу та оцінки соціального проекту / програми.
2. Додайте витрати на моніторинг та оцінку в бюджет соціального проекту / програми.
3. Проаналізуйте вимоги донорів (студентам пропонуються аплікаційні форми різних донорів на вибір) до формування бюджету та їх внески в бюджет.
4. Сплануйте непередбачені витрати.

Форма подання результатів виконаної роботи / Технічні вимоги до оформлення

Завдання виконується у електронному вигляді, дотримуючись таких вимог:

- Робота має бути загальним обсягом до 10 сторінок формату А 4, надрукована у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman розміром 14 із одинарним міжрядковим інтервалом та полями з усіх боків – 10 мм.
- Назву заняття друкувати великими жирними літерами, симетрично до тексту. Праворуч, через два інтервали під назвою – прізвище та ініціали автора, номер групи.

- Нижче, через один інтервал – назву завдання, основний текст, список використаних джерел.

- Посилання на використані джерела по тексту у квадратних скобках [...].

- Файл називаємо за зразком: Рг6_Прізвище.doc

- Обов'язково додаємо файл з проектом (програмою), яку взято за основу для виконання завдання!

Критерії оцінювання

Відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність	2
Відсутність помилок	2
Обсяг виконання завдань роботи	2
Оформлення роботи (порядок оформлення, технічна компетентність у оформленні матеріалів тощо)	2
Рівень самостійності під час виконання завдань і формулювання висновків	3
Всього	11 балів

Терміни виконання завдання: для кожної групи у режимі занять, встановлених розкладом.

- 6 тиждів – практичне заняття 6 (2 год.) дедлайн до кінця 6-го тижня.

- Розклад занять: [посилання](#)

- Графік навчального процесу: [посилання](#)

- [Потижневе планування проведення та виконання лекційних та практичних робіт](#)

- Шановні студенти, слідкуйте за дедлайнами до кожного завдання. Після звершення дедлайну, доступ до завдання закриваю.

Рекомендована література

1. Морра Імас Л. Дж. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку [Електронний ресурс] / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Ріст. – К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.org.ua/ru/metida/2015/Road%20to%20Results%20UA.pdf>.

2. [Моніторинг та оцінка](#) : тренінг [Електронний ресурс] / Творчий центр ТЦК. – К. : Творчий центр ТЦК, [б. р.]. – 47 с. – Режим доступу : http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZQ.pdf

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для самостійної роботи студентам пропонується кілька завдань, що мають підсумовувати знання, отримані при вивченні поточних тем курсу.

Теми, що виносяться для самостійної роботи студентів, безпосередньо пов'язані з матеріалом, який вивчається на поточних заняттях.

Виконання завдань самостійної роботи вимагає від студента глибокого володіння матеріалом, отриманим під час поточних занять, розвиває вміння самостійно досліджувати проблему шляхом пошуку і аналізу спеціальної літератури з різних галузей знань, розвиває вміння викладати та відстоювати власну точку зору.

Самостійна робота 1. Причинно-наслідкові зв'язки в концепції проекту (15 год.)

Мета: сформулювати навички аналізу ситуації, визначення проблеми. Звернути увагу на відмінності між причинами проблеми та її проявами (наслідками).

Пропонуємо взяти участь у обговоренні проблемного питання виконується на сайті електронного навчання: <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=10918>).

Познайомтесь із ситуацією (прослухайте її) та вичленіть, що є причиною проблеми, яка описується в ситуації, що є самою проблемою, а що її наслідками. Обґрунтуйте (до 100 слів) свою позицію.

Оберіть невідкоментовану відповідь будь-якого колеги по курсу та зробіть рецензію виконаного колегою завдання, критично оцінивши якість виконання ним завдання розгорнутою рецензією у вигляді коментаря на форумі (до 100 слів) за нижче наведеними критеріями:

- переконливість аргументації (2 бали)
- логіка структурування доказів (2 бали)

РАЗОМ: мах 4 бали

Пізніше Ви дізнаєтесь правильну відповідь. Перевіливши Вашу відповідь, врахувавши бали опонента, тьютор додасть Вам балів за такими критеріями:

- правильність формулювання проблеми (2 бали)
- правильність формулювання причини проблеми (2 бали)
- правильність формулювання наслідків проблеми (2 бали)

РАЗОМ: мах 6 балів

Самостійна робота 2. Планування заходів з моніторингу та оцінки (15 год.)

Сплануйте основні заходи і функції моніторингу та оцінки, беручи за основу орієнтовну форму таблиці планування заходів з моніторингу та оцінки

Діяльність / заходи з моніторингу та оцінки	Терміни / періодичність	Обов'язки	Приблизний бюджет
<i>(Наведені нижче приклади)</i>			
Дослідження вихідної ситуації			
Дослідження кінцевої ситуації			
Середньострокова оцінка			
Остаточна оцінка			
Моніторинг проекту			
Контекстний моніторинг			
Моніторинг одержувачів допомоги			
Звіти про управління проектом / програмою			
Щорічні звіти			
Звіти перед донорами			
Курси навчання з моніторингу			

Діяльність / заходи з моніторингу та оцінки	Терміни / періодичність	Обов'язки	Приблизний бюджет
та оцінки			

Виконане завдання приймається електронною поштою за адресою: t.liakh@kubg.edu.ua (тема повідомлення: MiO_cp_2)

Самостійна робота 3. Основні методи і інструменти збору даних (30 год.)

Завдання виконується у електронному вигляді, дотримуючись таких вимог:

1. Робота із виконаними завданнями має бути загальним обсягом до 20 сторінок формату А 4, надрукована у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman розміром 14 із одинарним міжрядковим інтервалом та полями з усіх боків – 20 мм.
2. Тему друкувати великими жирними літерами, симетрично до тексту. Праворуч, через два інтервали під назвою – прізвище та ініціали автора, номер групи.
3. Нижче, через один інтервал – назву завдання, основний текст, список використаних джерел.
4. Посилання на використані джерела по тексту у квадратних скобках [...].

Завдання:

Проаналізуйте та основні методи і інструменти збору даних, що використовуються в процесі моніторингу і оцінки. Стисло охарактеризуйте зміст та особливості використання запропонованих Вами методів моніторингу та оцінки соціальних проектів та програм.

Виконане завдання приймається електронною поштою за адресою: t.liakh@kubg.edu.ua (тема повідомлення: MiO_cp_3)

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульною системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Таблиця

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	4
2.	Відвідування практичних занять	88
3.	Модульні контрольні роботи	75
4.	Самостійна робота	15
Максимальна кількість балів		182
Форма контролю - екзамен з дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога»		182:100=1,82. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,82= загальна кількість балів.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- письмового контролю: модульне письмове тестування;
- самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Таблиця

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за традиційною системою
A	90-100 балів	відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого

		навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістовного модуля.

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога» оцінюються за системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Розрахунок рейтингових балів за всі модулі навчальної дисципліни

Модулі	Загальна кількість балів
Модуль 1	182
Модуль 2	118
РАЗОМ БАЛІВ	364
РОЗРАХУНОК КОЕФІЦІЄНТУ	$364:60=6,06$
ФОРМА КОНТРОЛЮ – ІСПИТ (40 БАЛІВ)	$364:60=6,06$ Студент набрав <u>X</u> балів Розрахунок: $X: 6,06=A$ балів $A+бали\ за\ іспит=загальна\ кількість\ балів$ Оцінка за шкалою

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Форма контролю – екзамен. Коефіцієнт з даної дисципліни дорівнює **6,06** ($364:60=6,06$).

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

У курсі передбачено проведення семінарських і практичних занять, на яких будуть застосовані такі види робіт, як:

–розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань лекційних занять та питань для самостійного опрацювання;

–перевірка засвоєння теоретичного матеріалу;

–робота в групі над вирішенням проблеми;

–обговорення практичних ситуацій (кейсів);

–виконання контрольних робіт та тестів за індивідуальним завданням

–обговорення та перевірку практичних завдань, виконаних студентами під час індивідуальної роботи;

–презентації студентів.

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Управлінська діяльність соціального педагога» складається з наступних елементів:

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ електронні курси, розміщені в мережі Інтернет за адресою: <http://e-learning.kubg.edu.ua>;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комп'ютерні програми тестування, комплекти друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ презентації теоретичного матеріалу в Power Point
- ✓ роздаткові матеріали для виконання студентами самостійних робіт студента під час практичних і семінарських занять.

VII. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Модуль 1.

1. Визначення поняття, змісту та форми соціального посередництва.
2. Етапи посередницької діяльності.
3. Історичний аспект становлення посередництва як сфери професійної діяльності.
4. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення посередництва.
5. Підходи зарубіжних і вітчизняних учених до проблеми посередництва як сфери наукового пошуку.
6. Поняття посередництва в конфлікті.
7. Послідовність впровадження технології посередництва у соціальній сфері.
8. Професійні межі при здійсненні посередництва - реальні та можливі дії соціального педагога.
9. Соціальне посередництво в конфліктній ситуації.
10. Соціальне посередництво як технологія соціальної роботи.
11. Специфічні вміння, навички, функції управлінця як посередника.
12. Технологічні підходи посередницької діяльності.
13. Традиційні та інноваційні методи розв'язання конфліктних ситуацій у соціально-педагогічній діяльності.

Модуль 2.

1. Дайте визначення індикаторів та наведіть приклади індикаторів
2. Дайте визначення моніторингу та опишіть його основні характеристики
3. Дайте визначення оцінці та опишіть її основні форми
4. До яких сфер діяльності програми/проекту надає інформацію оцінка?
5. Назвіть джерела даних, необхідних для проведення моніторингу
6. Назвіть основні етапи реалізації програм та проектів
7. Назвіть основні інструменти збору даних, опишіть їх особливості
8. Назвіть основні кроки моніторингової діяльності
9. Назвіть основні міжнародні та національні організації, що займаються розвитком моніторингу та оцінки
10. Назвіть та дайте визначення основних елементів теорії змін

11. Опишіть індикатори, придатні для вимірювання Outputs, Outcomes, Impacts та обмеження для їх використання
12. Опишіть мету та завдання моніторингу проектів та програм
13. Опишіть основні методи та інструменти моніторингу
14. Опишіть основні етапи проведення оцінки
15. Опишіть основні правила розробки індикаторів
16. Опишіть первинні та вторинні дані. Наведіть приклади їх використання
17. Основні вимоги до якості даних та способи їх забезпечення
18. Основні функції моніторингу та оцінювання
19. Охарактеризуйте кількісні методи оцінювання
20. Охарактеризуйте якісні методи оцінювання
21. Суть теорії змін та її значення для оцінювання програм та проектів
22. Схарактеризуйте дані та їх типи
23. Схарактеризуйте роль моніторингу в проектній діяльності
24. Чим відрізняються моніторинг та оцінка?
25. Чим відрізняються якісні та кількісні індикатори? Наведіть приклади
26. Що таке «теорія змін» та яка її роль в оцінюванні?
27. Що таке аналіз вихідних даних та з яких частин він складається?
28. Що таке аудит та як він відрізняється від оцінки?
29. Що таке валідність та надійність даних. Як їх можна забезпечити?
30. Що таке триангуляція даних?

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Модуль 1.

Основна:

1. Альтернативні підходи до розв'язання конфліктів: теорія і практика застосування / Уклад.: Н. Гайдук, І. Сенюта, О. Бік, Х. Терешко. - Львів: ПАІС, 2007. - 296 с.
2. Модель процесу посередництва: концепції, методи та прийоми: Посібник. 2-ге вид., доп. / За ред. А. Журавського, Н. Гайдук. - Вінніпег; Львів: Малті - М, 2004. - 151 с.
3. Шкільна служба розв'язання конфліктів: Досвід впровадження. - К.: УЦП, 2007. - 88 с.

Додаткова:

1. Анцупов А. Я., Леонов Н. І. Хрестоматія з конфліктології [Електронний ресурс]: http://www.iu.ru/biblio/archive/hrest_konfliktologiya/
2. Базові поняття конфліктології [Електронний ресурс]: <http://www.psychoterapevt.ru/konfl.htm>
3. Гришина Н. Б. Навчання психологічному посередництва у вирішенні конфліктів [Електронний ресурс]: http://polbu.ru/konfliktology_hrestomatia/ch17_all.html
4. Котловий С. А. Розв'язання конфліктів в освітньому середовищі професійного ліцею: методичний посібник / С. А. Котловий. – Умань : ПП Жовтий, 2012. – 71 с.
5. Організаційно-управлінські, економічні, психолого-педагогічні аспекти забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, ад'юнктів та здобувачів. – Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2016. – 254 с.
6. Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України: тези доповідей V Всеукр. наук. - практ. конф. студентів та аспірантів / упоряд. О.П.Канівець, Л.Г.Новаш. – К.: ІПК ДСЗУ, 2016. – 192 с.
7. Лігінчук Г. Г. Конфліктологія / Навчальний курс [Електронний ресурс]: <http://e-college.ru/xbooks/xbook058/book/index/index.html>

8. Фішер Р., Юрія У. Шлях до згоди, або Переговори без поразки [Електронний ресурс]: <http://nkozlov.ru/library/s42/d2007/>

Модуль 2. Моніторинг і оцінка соціальних проектів і програм

Основна:

1. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання / Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В. – К. : Українська асоціація оцінювання, 2016. – 2-ге вид. – 56 с.

2. Гусева Е. Г. Мониторинг и оценка проектов [Электронный ресурс] / Гусева Е. Г., Крылова Ю. С., Москвина А. Ю. – СПб. : ЦРНО, 2014. – 47 с. – <http://www.crno.ru/assets/files/skachat/2.pdf>.

2. Морра Імас Л. Дж.¹³ Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку [Електронний ресурс] / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Ріст. – К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с. – Режим доступу : <http://www.aidsalliance.org.ua/ru/metida/2015/Road%20to%20Results%20UA.pdf>.

3. Оценка программ: методология и практика / под ред. А. И. Кузьмина, Р. О. Салливан, Н. А. Кошелевой. – М. : Издательство «Престо-РК», 2009. – 396 с.

Додаткова література:

1. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання [Електронний ресурс] / Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В.– К. : Українська асоціація оцінювання, 2014. – 32 с. – Режим доступу : http://regionet.org.ua/files/Glossary_of_ME_terms_SIDA_2014_ua.pdf.

2. Кузьмин А. Оценка предпринимательского потенциала университетов [Электронный ресурс] / Алексей Кузьмин, Геннадий Подольный // Проектирование, Мониторинг и Оценка. – 2015. – № 2.

3. Моніторинг і оцінка : тренінг для представників місцевої місцевої влади та нуо [Електронний ресурс] / Проект “Посилення Посилення співпраці співпраці влади та громадянського громадянського суспільства суспільства заради розвитку розвитку громади громади ” Лабораторії законодавчих законодавчих ініціатив ініціатив. – Режим доступу : http://parlament.org.ua/upload/docs/Session-9_Monitoring-evaluationLUTSK.pdf.

4. Моніторинг та оцінка бюджетних програм [Електронний ресурс] / Проект «Реформа місцевих бюджетів в Україні» Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. – Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua.pdf>.

5. Моніторинг та оцінка діяльності з покращення якості: підходи, результати та наступні кроки [Електронний ресурс] / уклад. : М. Ніколко, Н. Марченко / Проект USAID RESPOND. – Дніпропетровськ : [б. в.], 2016. – Режим доступу : [http://respond.org.ua/files/attachments/QI%20Monitoring Evaluation_0.pdf](http://respond.org.ua/files/attachments/QI%20Monitoring%20Evaluation_0.pdf).

6. Моніторинг та оцінка індикаторів діагностики та лікування хворих на туберкульоз з використанням когортного аналізу : метод. посіб. для медичних працівників лікувально-профілактичних закладів протитуберкульозної служби та загальної медичної мережі [Електронний ресурс] / уклад.: Ю. І. Фещенко, В. М. Мельник, О. Р. Сметаніна. – К. : [б. в.], 2006. – 81 с. – Режим доступу : http://www.ifp.kiev.ua/ftp1/metoddoc/posibnyk_1_2006.pdf.

7. Моніторинг та оцінка програм і проектів : практ. посіб. [Електронний ресурс] / Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс та ін. – К. : Оранта, 2008 р. – 144 с. – Режим доступу : http://www.aidsalliance.org.ua/ru/library/our/monitoring_reports/pdf/mon.pdf.

¹³ Морра Імас Л. Дж.¹³ Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку / Імас Л.Дж. Морра, Р. К. Ріст. – К. : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. – 580 с.

8. Моніторинг та оцінка : тренінг [Електронний ресурс] / Творчий центр ТЦК. – К. : Творчий центр ТЦК, [б. р.]. – 47 с. – Режим доступу : http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZQ.pdf.

9. Разработка и внедрение систем мониторинга и оценки программ в организации : конференция «Разработка и внедрение систем мониторинга и оценки социальных программ» [Электронный ресурс] / Международная сеть "Оценка программ" (IPEN) ; Московская международная высшая школа бизнеса МИРБИС. – Режим доступа : http://ipen.evaleurasia.org/conference/2010/2010_materials/M&E_system_in_organization_Kuzmin_Moscow.pdf.

10. Фахівець з оцінювання: стандарти оцінювання та професійні стандарти / Українська асоціація оцінювання. – К. : Українська асоціація оцінювання, 2016. – 31 с.

Додаткову інформацію про методологію проведення моніторингу та оцінювання, а також відповідні звіти, що можуть слугувати конкретними прикладами для вивчення та аналізу, можна знайти за цими посиланнями:

1. <http://www.oecd.org/development/evaluation/>
2. <http://www.eval-net.org>
3. <http://www.ioce.net/>
4. <http://econ.worldbank.org>
5. <http://www.aidsalliance.org.ua>
6. <https://training.measureevaluation.org/related-online-courses/m-e-frameworks-for-hiv-aids-programs>
7. <http://www.cpc.unc.edu/measure/training/materials/monitoring-and-evaluation-of-capacity-building-programs>
8. <http://www.ifad.org/evaluation/guide/>
9. <http://www.ideas-int.org/>
10. <http://www.ifc.org/ifcext/sme.nsf/Content/BEE+Toolkits>
11. <http://www.uneval.org/>